

3. SİGORTA

3.1.Sigortanın Tanımı ve Kapsamı

Sigorta, belirli bir prim karşılığında, kişinin para ile ölçülebilir bir menfaatinin uğrayacağı hasarı ve zararı tazmin etmek üzere yapılan anlaşma (sigorta sözleşmesi) çerçevesinde, riskin sigorta şirketlerine transfer edilmesidir.

Sigorta, riski transfer etmenin en uygun yöntemlerinden biridir. Sigortada havuz tekniği ile kayıplar, geniş bir grup içinde dağılır. Sigortanın temel özellikleri;

- a) Kayıpların bir havuz içinde dağılması,
- b) Kaybın beklenmedik şekilde ve aniden gerçekleşmesi,
- c) Risk transferi,
- d) Kaybın tazmin edilmesi,
- e) Sigortalanabilir risklerin tanımlanması,
- f) Primlerin ödenmesidir.

Sigortalanabilir riskin özellikleri ise;

- a) Homojen ve büyük sayıda gösteren biçim olması,
- b) Hasarın tanımlanabilir ve ölçülebilir olması,
- c) Hasarın katastrofik felaket (doğal afet gibi) etkisi yaratan olmaması,
- d) Kaybın olma şansının hesaplanabilir olması,
- e) Primin, sigorta yaptırmanın karşılayabileceği düzeyde olması.

Sigortada; riski veren, riski alana PRİM, riski alan, riski verene POLİÇE verir.

Sigortanın esas fonksiyonu;

- a) Dayanışma,
- b) Sosyal ve ekonomik işbirliği,
- c) Kaynakların korunması ve kullanımınıdır.

Sigortayla ilgili bazı terimlerin anlamları:

Reasürans: Bir sigorta şirketinin üzerine almış olduğu riski tekrar sigorta ettirmesi işlemidir.

Koasürans: Bir rizikonun birden fazla şirket tarafından ortaklaşa olarak teminata alınması işlemidir.

Zeyilname: Poliçeler üzerinde herhangi bir değişiklik, ilave, iptal gibi durumların çıkması halinde düzenlenen belgedir. Örneğin, traktörün trafik sigortası poliçesi Kasım ayında düzenlenmiş ve izleyen Ocak ayında trafik sigortasında değişiklik olursa, zeyilname ile durum, yeni düzenlemeye uydurulur.

Sigorta Bedeli: Sigortalananın, sigorta poliçesinde yazılı olan tutarıdır.

Sigorta Değeri: Teminat altına alınmış olan değer piyasa rayicidir. Sigorta bedeli, sigorta değerine eşit olmalıdır. Bu durumda hasar halinde sigortalı hasarın tamamını alabilir.

3.2.Sigortacılık Genel İlkeleri

Sigortacılık genel ilkeleri şunlardır (Çetin, 2007);

a) Mutlak iyi niyet ilkesi

Sigorta yaptıran ve sigorta yapanların doğru beyanda bulunmaları, ne koşullarda riskin alındığının gerçekçi şekilde ortaya konulması esastır.

b) Sigortalı çıkar ilkesi

Sigorta yaptıranın söz konusu nesnenin sahibi olması şart değildir. O nesnenin üzerinde çıkarının bulunması kafidir.

Bir binayı sahibi olan kişi mal sahibi sıfatı ile sigorta ettirebilirken, bu bina bankaya teminat olarak gösterilerek yani ipotek yapılarak kredi temin ediliyorsa, bankada binanın sahibi olmamasına rağmen ipotekten dolayı ortaya çıkan çıkarı nedeniyle binayı sigorta ettirebilir.

c) Tazminat ilkesi

Sigortalının, hasar durumunda zararı tazmin edilir. Bu tazmin şekli hasarın karşılığını nakdi olarak ödeme şeklinde olabileceği gibi sigorta yaptıran ve yapanın anlaşmasıyla onarım ya da yerine yenisini vermek biçiminde de olabilir.

d) Yakın sebep ilkesi

Sigortalı bir nesnede ortaya çıkan hasarın tazmin edilebilmesi için bu hasar, teminat kapsamındaki bir nedene en yakın sebepten oluşmalıdır. Örneğin bir çiftliğin hangarında duran bir tarım aletini çalmak amacıyla hırsız kapıyı kırmış ancak söz konusu aleti çalamamış ise kırılan kapının hasarı sigortalayanca tazmin edilir.

e) Rücu ilkesi

Sigortalıya ödenen tazminatın, kusur oranına göre hasara sebebiyet veren kişilerden talep edilmesi, geri istenmesidir. Örneğin, sigortalı traktöre çarparak zarar veren sigortalı bir otomobil olsun. Traktörün sigortasını yapan sigorta şirketi sigortalısına traktördeki hasarını öder, ancak bu ödemeyi otomobilin sigortalı olduğu şirketten talep eder.